

Mål C-769/19

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

21 oktober 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Spetsializirana nakazatelen sad (Bulgarien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 oktober 2019

Andra parter i förfarandet:

Spetsializirana prokuratura

Tilltalade:

UC

TD

Saken i målet vid den nationella domstolen

Stämningsansökan som innehåller vissa fel, nämligen oklara, motsägelsefulla och ofullständiga beskrivningar avseende de gärningar för vilka de tilltalade ställts inför rätta. Åtgärder för att avhjälpa dessa fel.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden och fråga huruvida nationell lagstiftning är förenlig med nämnda bestämmelse.

Begäran sker med stöd av artikel 267 FEUF.

Tolkningsfråga

Är nationell lagstiftning enligt vilken det inte finns någon möjlighet att avhjälpa fel i en stämningsansökan (vars innehåll är oklart, ofullständigt eller motsägelsefullt) genom att åklagaren tillåts rätta felen vid den förberedande domstolsförhandling under vilken felen konstateras och det i stället följer av denna lagstiftning att domstolen alltid är skyldig att avsluta domstolsförfarandet och återförvisa ärendet till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningsansökan förenlig med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 2012, s. 1), rätten att inom skälig tid få sin sak prövad enligt artikel 47.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, principen om unionsrättens företräde och principen om respekt för människans värdighet, om det medför en betydande fördröjning i handläggningen av det straffrättsliga förfarandet och felen skulle kunna åtgärdas omedelbart under domstolsförhandlingen?

Anförda unionsrättsliga bestämmelser och anförd rättspraxis från EU-domstolen

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden; huruvida nationell lagstiftning är förenlig med dess artikel 6

Dom av den 5 juni 2018, Kolev (C-612/15, ECLI:EU:C:2018:392)

Anförda nationella bestämmelser

Nakazatelno protsesualen kodeks (straffprocesslagen, nedan kallad NPK), artiklarna 246–249, artikel 242, artikel 287, artikel 55, artikel 178, artikel 180 och artikel 348

Zakon za normativnite aktove (lagen om normativa rättsakter), artikel 46.2

Tolkningsdom nr 2 från Varhoven kasatsionen sad (Högsta kassationsdomstolen, Bulgarien) av den 7 oktober 2002

Tolkningsdom nr 6 från Varhoven kasatsionen sad av den 19 februari 2018

Dom nr 14 från Konstitutsionen sad (Författningsdomstolen, Bulgarien) av den 9 oktober 2018

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Åtal har väckts mot UC och TD. Åtalet mot UC avser ledning av en organiserad brottslig sammanslutning (tillsammans med andra personer som redan dömts i förfarandet) i syfte att gemensamt begå brott enligt artikel 159a Nakazatelen kodeks (strafflagen, nedan kallad NK) (människohandel, i förevarande mål med prostituerade) i landet och utomlands i syfte att berika sig (straffbart enligt artikel 321 NK). Åtalet mot TD avser deltagande i nämnda organiserade brottsliga sammanslutning. Dessutom anklagas TD för att i tre separata fall ha genomfört ett beslut som fattats av den organiserade brottsliga sammanslutningen genom att rekrytera tre kvinnor till prostitution genom löften om fördelar (straffbart enligt artikel 159d i förening med artikel 159a.2 punkt 6 i förening med 159a.1 NK), samt innehav av narkotika (straffbart enligt artikel 354a NK).
- 2 Stämningsansökan lämnades in den 18 april 2019 och den förberedande förhandlingen genomfördes framgångsrikt den 27 september 2019.
- 3 Efter att parterna hörts konstaterade domstolen vid den förberedande förhandlingen att stämningsansökan innehåller vissa fel, nämligen oklara, ofullständiga och motstridiga uppgifter. Det är fråga om följande fel:
- 4 Det finns motstridiga uppgifter avseende den plats på vilken brottet enligt artikel 321 NK har begåtts. I gärningsbeskrivningen anges att den organiserade brottsliga sammanslutningen varit aktiv inom hela statens territorium, där olika städer – bland annat Sofia, Bansko och Plovdiv – anges, medan endast Sofia omnämns i den avslutande delen. Följaktligen motsäger gärningsbeskrivningen och den avslutande delen varandra med avseende på platsen där brottet begåtts: hela statens territorium eller endast Sofia.
- 5 Uppgifterna avseende tidpunkten då en av kvinnorna har rekryterats till prostitution motsäger varandra. I gärningsbeskrivningen anges att rekryteringen har skett under år 2016. Den rekryterade kvinnan har varit verksam som prostituerad i Sofia och Plovdiv, under sommaren 2016 även i semesterorter vid kusten, och i december 2016 återigen i Sofia. Det innebär att rekryteringen måste ha skett före sommaren 2016. I den avslutande delen anges däremot att UC har rekryterat nämnda kvinna i december 2016 i Sofia. Följaktligen föreligger en motsägelse mellan gärningsbeskrivningen och den avslutande delen med avseende på tidpunkten för gärningen: före sommaren eller i december 2016.
- 6 Det saknas helt information om de faktiska uppgifter som är hänförliga till åtalspunkten som avser att den kriminella organisationen har beslutat att UC ska rekrytera de tre kvinnorna till prostitution. Detta är en ofullständighet.
- 7 Beskrivningen av gärningen som avser narkotikainnehav är oklar, eftersom den endast anger att narkotikan har hittats i UC:s lägenhet, men det förblir oklart huruvida påståendet även omfattar att narkotikan varit i hans besittning. Detta är en oklarhet.

- 8 Åklagaren har förklarat sig vara beredd att omedelbart under den förberedande förhandlingen åtgärda felen genom nödvändiga förtydliganden.
- 9 Den hänskjutande domstolen företräder uppfattningen att stämningsansökan vore formellt korrekt om åklagaren gjorde förtydliganden på de nämnda punkterna. Domstolen skulle därefter kunna gå vidare i handläggningen av ärendet.
- 10 Det finns dock ett formellt hinder för detta: Den nationella lagstiftningen tillåter inte att åklagaren åtgärdar fel i stämningsansökan under den förberedande förhandlingen. Den nationella lagstiftningen kräver att domstolsförfarandet ställs in och att ärendet återförvisas till åklagarmyndigheten som ska upprätta en ny stämningsansökan som ska lämnas in till domstolen, vilken vid en ny förhandling beslutar om denna. Detta medför i regel en fördröjning på några månader.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

Felen i stämningsansökan

- 11 Stämningsansökan består av en gärningsbeskrivning där de faktiska omständigheter som ligger till grund för åtalet framställs och en avslutande del där den rättsliga rubriceringen anges. I regel anges de viktigaste faktiska omständigheterna såsom platsen och tidpunkten för gärningen liksom de handlingar som uppfyller rekvisiten i den avslutande delen.
- 12 Motstridiga uppgifter i gärningsbeskrivningen och den avslutande delen eller avsaknad av uppgifter om faktiska omständigheter som är relevanta för den rättsliga bedömningen är detsamma som avsaknad av en tillräcklig tydlig angivelse av faktiska omständigheter avseende åtalet. Dessa fel anses därför vara väsentliga förfarandefel som utgör ett intrång i den tilltalades rätt att veta vad han anklagas för. Ett åsidosättande av förfarandebestämmelser anses som väsentligt om det har inneburit en inskränkning av den tilltalades eller andra parter rättigheter i förfarandet och det inte avhjälpes (artikel 348.3 punkt 1 NPK).
- 13 Enligt artikel 55.1 NPK har den tilltalade rätt att få veta vilket brott han anklagas för och vilken bevisning som anförs mot honom.
- 14 I punkt 4.2 i tolkningsdom nr 2/02 fann Varhoven kasatsionen sad att ”åklagaren i stämningsansökans gärningsbeskrivning måste ange de faktiska omständigheter av vilka gärningens straffbarhet och den tilltalades deltagande i gärningens begående kan härledas ... till dessa hör tidpunkten för och platsen där brottet begicks... Om inte alla faktiska omständigheter i denna kategori har angivits utgör det ett väsentligt åsidosättande av förfarandereglerna ...”.

Nationell bestämmelse om avhjälpan av ett väsentligt åsidosättande av förfarandebestämmelser när stämningensansökan innehåller uppgifter som är oklara, ofullständiga och motstridiga

- 15 Det straffrättsliga förfarandet innehåller två faser: förundersökning och domstolsförfarande. Domstolsförfarandet inleds genom ingivande av stämningensansökan som innehåller en detaljerad redogörelse för anklagelserna i faktiskt och rättsligt hänseende.
- 16 Efter att stämningensansökan ingetts fastställs ett datum för en förberedande förhandling inom två månader. Syftet med den förberedande förhandlingen är att pröva vissa omständigheter, bland annat att stämningensansökan är lagenlig. Denna bedömning är slutgiltig (efter att fristen för överklagande löpt ut eller efter att beslutet fastställts i andra instans). Det är inte tillåtet att vid en senare tidpunkt på nytt göra en invändning som avser stämningensansökans lagenlighet.
- 17 En kopia av stämningensansökan skickas till alla parter (tilltalade och målsägande). De kan avge ett yttrande inom sju dagar. Den förberedande förhandlingen kan skjutas fram upp till tre månader om en av parterna inte kan hittas eller om fristen på sju dagar ännu inte löpt ut.
- 18 När förfarandet påbörjas genom denna förberedande förhandling ska domstolen och parterna behandla ett stort antal frågor, bland annat huruvida stämningensansökan innehåller fel (vilket omfattar oklarheter, ofullständigheter och motstridiga uppgifter) som medför att åtalet inte är begripligt. Efter att alla parter getts tillfälle att yttra sig fattar domstolen ett beslut i denna fråga.
- 19 Om domstolen konstaterar att stämningensansökan innehåller fel (motstridiga, ofullständiga eller oklara uppgifter,) ska den avsluta domstolsförfarandet och återförvisa ärendet till åklagarmyndigheten med angivande av vilka överträdelser stämningensansökan innehåller (artikel 249.2 NPK).
- 20 Förundersökningen återupptas. Åklagarmyndigheten har en månad på sig att upprätta en ny stämningensansökan. När den har upprättats inges den till domstolen. Domstolsförfarandet inleds på nytt och man går igenom ovannämnda steg igen: Domstolen sätter ett nytt datum för förberedande förhandling inom två månader, parterna kallas och stämningensansökan blir föremål för ny behandling. Om det konstateras att felet inte åtgärdats eller att nya fel föreligger avslutas domstolsförfarandet ännu en gång och saken återförvisas till åklagarmyndigheten.

Nationella bestämmelser om ändring av åtalet

- 21 De anklagelser som läggs de tilltalade till last genom stämningensansökan kan ändras av åklagarmyndigheten under två omständigheter: Den förberedande förhandlingen har genomförts och förfarandet har övergått till faser för domstolens rättsliga utredning, nämligen bevisupptagningen, under vilken ny bevisning framlagts och denna föranlett slutsatsen att gärningen uppvisar andra

kännetecken, och att det således är fråga om en väsentlig ändring av gärningsbeskrivningen i stämningsansökan enligt artikel 287.1 NPK.

- 22 Enligt artikel 287.1 NPK får åtalet inte ändras för att avhjälpa ett fel i stämningsansökan som redan förelåg vid tidpunkten för dess upprättande. Det anses som rättsstridigt, eftersom det innebär ett kringgående av förfarandet som föreskrivs enligt lag för avhjälpande av fel i stämningsansökan.

Nationell bestämmelse om avhjälpande av ett uppenbart faktiskt fel (artikel 248a NPK)

- 23 Ett uppenbart faktiskt fel är en teknisk avvikelse från åklagarens vilja såsom denna framgår av åklagarens skriftliga yttranden, som ett felstavat namn, ett felaktigt datum eller liknande. Vid ett uppenbart faktiskt fel sätter domstolen ett datum för huvudförhandling i målet och anvisar åklagaren att avhjälpa felet inom sju dagar. Om åklagaren inte åtgärdar felet inom tidsfristen ställer domstolen in förhandlingen och återförvisar ärendet till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningsansökan. Därefter tillämpas förfarandet enligt punkterna 19–21.
- 24 I praktiken avhjälpas denna typ av uppenbara faktiska fel genom ett klagande från åklagaren vid den förberedande förhandlingen. AvhjälpanDET anses ske så snart som domstolen påpekar ett fel för åklagaren och åklagaren vid domstolsförhandlingen muntligen klargör vad som egentligen avsetts. Det innebär att domstolsförfarandet inte avslutas och att ärendet inte behöver återförvisas till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningsansökan.

Dom nr 4 från Konstitutionsionen sad av den 9 oktober 2018

- 25 Denna bestämmelse om avhjälpanDE av uppenbara tekniska fel infördes år 2017 och strider mot den rådande nationella rättsliga traditionen, enligt vilken varje åsidosättande av förfarandereglerna när stämningsansökan upprättas – till och med det mest oväsentliga av fel – endast kan avhjälpas på ett sätt, vilket är att domstolsförfarandet avslutas och ärendet återförvisas till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningsansökan. Av detta skäl blev den nya bestämmelsen omedelbart föremål för ett överklagande till Konstitutionsionen sad.
- 26 Konstitutionsionen sad fann att ändring av ett uppenbart faktiskt fel i stämningsansökan inte är jämförbart med en ändring av stämningsansökan, vilket innebär att det inte är rättsstridigt att införa en särskild förfarandebestämmelse för att avhjälpa sådana fel.
- 27 Samtidigt klargjorde Konstitutionsionen sad att det däremot är rättsstridigt att använda rättsinstitutet för avhjälpanDE av uppenbara faktiska fel på ett sätt som i verkligheten innebär en ändring av åtalet.

- 28 Likväl har Konstitutionsionen sad, i samband med prövningen av en annan fråga (nämligen att det inte är möjligt för en högre instans att upphäva en dom på grund av fel i stämningensansökan efter att felet uttryckligen har behandlats vid den förberedande förhandlingen och saken avgjorts slutgiltigt), understrukit betydelsen av att hålla en förhandling i ärendet inom skälig tid. Dessutom utgick Konstitutionsionen sad i samband med denna prövning från att det finns en möjlighet att avhjälpa felet i stämningensansökan enligt artikel 249.4 punkt 1 NPK (inklusive oklara, ofullständiga och motstridiga uppgifter) under domstolsförfarandet, närmare bestämt utan att domen upphävs och saken återförvisas till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningensansökan.
- 29 I nationell lagstiftning ges ingen sådan möjlighet att avhjälpa brister i stämningensansökan efter den förberedande förhandlingen. Ovannämnda ställningstagande av Konstitutionsionen sad har inte medfört någon ändring av lagstiftning eller rättspraxis.

Betydelsen av rättsinstitutet enligt artikel 249 NPK för nationell rätt

- 30 I större delen av brottmål fastställs under den förberedande förhandlingen att stämningensansökan innehåller motstridiga uppgifter, oklarheter och ofullständigheter. Det är då nödvändigt att avsluta domstolsförfarandet och återförvisa ärendet till åklagarmyndigheten. Detta medför en fördröjning på flera månader. I vissa fall upprepas denna procedur för att rätta fel i stämningensansökan flera gånger.
- 31 I större delen av fallen skulle dessa fel kunna avhjälpas omedelbart och fördröjningen på flera månader kunna undvikas.

Tolkning när det finns luckor i lagstiftningen

- 32 Om en normativ rättsakt är ofullständig ska, för fall som inte regleras i nämnda rättsakt, de bestämmelser tillämpas som avser liknande fall, i den utsträckning som detta överensstämmer med rättsaktens syfte. Om sådana bestämmelser saknas, ska de rättsliga förhållandena regleras på grundval av de grundläggande rättsprinciperna i Republiken Bulgarien (artikel 46.2 i Zakon za normativnite aktove).

Bestämmelser för kallelse

- 33 Parterna i målet, vilket även omfattar den tilltalade och målsäganden, kallas skriftligen. Kallelserna består av ett pappersark med text. På pappret står namnet på personen, i vilken egenskap i förfarandet som personen kallas – det vill säga som tilltalad eller målsägande – samt personens rättigheter och skyldigheter. Kallelsen läggs inte i ett opakt kuvert och dess innehåll är inte på något sätt dolt för utomstående personer till vilka den inte är riktad. Om den berörda personen

inte kan nås på adressen delges kallelsen till vissa utomstående personer för att därefter vidarebefordras till adressaten. Kallelsen är helt öppen för de personer genom vilka delgivningen görs.

Betydelsen av att förhandling i brottmål sker inom skälig tid

- 34 En princip som gäller förhandlingen i brottmål är kravet på att den sker inom skälig tid (artikel 22.1 NPK).
- 35 Av artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna följer en rätt att få sin sak prövad inom skälig tid. I en rad avgöranden har Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna kritiserat återförvisning av ett ärende till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningsansökan, om det skett efter att förhandlingen i huvudsak inletts, inklusive i andra och tredje instans.

Tolkningsfrågans anknytning till mål C-612/15

- 36 Förevarande fråga ställs mot bakgrund av de argument som framfördes i EU-domstolens dom av den 5 juni 2018, Kolev (C-612/15), och som stödjer den hänskjutande domstolens antagande att den nationella lagstiftningen strider mot unionsrätten, i den utsträckning som den inte innehåller en effektiv reglering för avhjälpande av fel i stämningsansökan.
- 37 Tolkningsfrågan avser metoden för att på ett lämpligt sätt avhjälpa fel i stämningsansökan. Lösningen som föreskrivs i nationell rätt är ett ”steg bakåt”, nämligen genom att domstolsförfarandet avslutas och saken återförvisas till förundersökningsstadiet, där en ny stämningsansökan ska upprättas och inges till domstolen på nytt, varpå ett nytt domstolsförfarande inleds, och en ny förberedande förhandling och ny behandling av stämningsansökan genomförs, en procedur som i många fall upprepas flera gånger.
- 38 Samtidigt kan vissa överväganden i domen Kolev (C-612/15) förstås så att EU-domstolen utgår från att ett lagenligt avhjälpande av fel ska ske på ett annat sätt, närmare bestämt genom ett ”steg framåt”, det vill säga genom att domstolen omedelbart när den fastställer att fel föreligger, direkt under domstolsförhandlingen, ger åklagaren tillfälle att rätta dessa (se punkterna 67, 71, 74, 94 och 95 i nämnda dom).
- 39 Efter att generaladvokaten föredragit sitt förslag till avgörande i mål C-612/15 ändrades den nationella lagstiftningen på så sätt att en förberedande förhandling infördes. Det innebär att den nationella domstolen redan är skyldig att inleda den del av förfarandet som handläggs inför domstol genom att under denna förberedande förhandling uttömmande fastställa alla eventuella fel i stämningsansökan, med beaktande av försvarets invändningar i detta avseende. Den första handlingen som EU-domstolen omnämner i punkt 67 i domen Kolev

(C-612/15) ("...inleda domstolsförfarandet") föreskrivs redan i tvingande nationell lagstiftning.

- 40 Den nationella lagstiftningen tillåter dock inte att domstolen vidtar den andra handlingen, nämligen att "själv åtgärda dessa oegentligheter". Det följer av nationell lagstiftning att domstolen inte är behörig att, efter att ha påpekat felet för åklagaren, ge denne möjlighet att under samma domstolsförhandling rätta felet och därefter, under samma domstolsförhandling, med beaktande av försvarets synpunkter pröva huruvida dessa fel faktiskt har avhjälpats.

Tillämpning av unionsrätten på de faktiska omständigheterna i det nationella målet

- 41 Angående tillämpningen av artikel 6.1 andra meningen i direktiv 2012/13. Enligt denna bestämmelse ska information om anklagelsen ges "utan dröjsmål". Därför uppkommer frågan huruvida detta krav är uppfyllt om nationell lagstiftning på ett konstlat sätt fördröjer avhjälpandet av fel i informationen om anklagelsen. Med detta avses konkret när åklagaren, såsom i det nationella målet, uttrycker sig vara villig att avhjälpa felet i stämningsansökan (motstridiga, oklara eller ofullständiga uppgifter), men det inte är tillåtet enligt nationell lagstiftning.
- 42 Enligt artikel 6.3 i direktiv 2012/13 ska utförlig information om anklagelsen tillhandahållas senast när stämningsansökan lämnas in till en domstol. EU-domstolen har redan i punkt 99 i domen Kolev (C-612/15) funnit att den sista tidpunkten för att tillhandahålla utförlig information om anklagelsen är innan domstolen prövar anklagelsen i sak. Den tillåter alltså att denna information tillhandahålls efter att ärendet tas upp vid en domstol, närmare bestämt under den förberedande förhandlingen, under vilken frågan om fel i stämningsansökan behandlas. Således utgör artikel 6.3 i direktiv 2012/13 såsom den tolkas av EU-domstolen i punkt 99 i domen Kolev (C-612/15) inte något hinder för avhjälpande av fel i stämningsansökan under den förberedande förhandlingen.
- 43 I den nationella lagstiftningen utesluts kategoriskt denna möjlighet genom en restriktivare och mer ordagrann tolkning av rätten till information om anklagelsen, nämligen att den utförliga informationen om anklagelsen ska tillhandahållas i stämningsansökan när den inges till domstolen. Detta kan inte ske vid en senare tidpunkt, det vill säga genom en rättelse av stämningsansökan under den förberedande förhandlingen. Om stämningsansökan är behäftad med fel innebär det att domstolsförfarandet avslutas och att ärendet återförvisas till åklagarmyndigheten som upprättar en ny stämningsansökan som den därefter inger till domstolen. Det säkerställer att utförlig information om anklagelsen tillhandahålls i den nya stämningsansökan och att det sker vid tidpunkten då den inges till domstolen¹.

¹ Det finns två undantag: avhjälpande av ett uppenbart faktiskt fel och ändring av anklagelsen efter att ny bevisning beaktats.

- 44 Följaktligen uppkommer frågan huruvida denna mer restriktiva nationella tolkning av den tilltalades rätt att få information om anklagelsen motsvarar det faktiska syftet med artikel 6.3 i direktiv 2012/13.
- 45 Av artikel 47.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) följer rätten att inom skälig tid få sin sak prövad. Frågan uppkommer om det finns giltiga skäl för den fördröjning av rättelsen av fel i stämningsansökan som följer av nationell lagstiftning, med tanke på att denna fördröjning kan vara allt från några månader till några år. Skälet till denna fördröjning är det tvingande nationella kravet att domstolsförfarandet endast kan inledas på grundval av en helt felfri stämningsansökan, och att det inte finns någon möjlighet att rätta denna efter att domstolsförfarandet inletts.
- 46 Enligt artikel 82.2 FEUF kan unionen genom direktiv i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa minimiregler. Antagande av sådana direktiv ska inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa en högre skyddsnivå. I dessa direktiv ska den särskilda karaktären hos medlemsstaternas rättsliga traditioner beaktas. Följaktligen uppkommer frågan huruvida den nationella bestämmelsen inte har företräde framför direktiv 2012/13 i den tolkning som gjorts av EU-domstolen i mål C-612/15, eftersom den nationella bestämmelsen garanterar en identisk eller till och med högre skyddsnivå och denna grundas på nationella rättsliga traditioner.
- 47 Den tilltalade erhåller i kvantitativt och kvalitativt hänseende samma information om anklagelsen (klargörande om stämningsansökan innehåller oklara, ofullständiga eller motstridiga uppgifter). Detta klargörande kan ske direkt under domstolsförhandlingen (en möjlighet som ges av direktiv 2012/13 i enlighet med EU-domstolens tolkning i mål C-612/15), men kan även ske efter några månaders fördröjning i enlighet med kraven i tvingande nationell processlagstiftning.
- 48 Samtidigt kan det antas att om nationell rätt erbjuder en högre skyddsnivå, eftersom den nationella lagstiftningen föreskriver att den rättade stämningsansökan ska inges i en enda text, medan rättelse av en stämningsansökan behäftad med fel under domstolsförfarandet medför att det finns två texter, nämligen den ursprungliga stämningsansökan som är behäftad med fel och klargörandet av denna. Följaktligen är den skyddsnivå avseende rätten att få tillgång till information som följer av nationell lagstiftning identisk eller till och med högre än den som föreskrivs enligt direktiv 2012/13.
- 49 Dessutom följer det av artikel 82.2 FEUF att medlemsstaternas rättsliga traditioner ska beaktas. Tanken att ett domstolsförfarande ska inledas på grundval av en felfri stämningsansökan är av väsentlig betydelse för den nationella rättsuppfattningen. Trots att Konstitutionsen sad på grund av kravet på iakttagande av en skälig tidsfrist och på grundval av processlogiska överväganden har funnit att det inte strider mot författningen att införa en möjlighet att avhjälpa fel i stämningsansökan under domstolsförfarandet, så har denna tolkning varken kommit att uttryckas av den nationella lagstiftaren eller återspeglas i rättspraxis.

- 50 Därför uppkommer frågan huruvida den nationella lagstiftningen, genom att den utesluter möjligheten till klagande av åtalet under domstolsförhandlingen och således strider mot domen Kolev (C-612/15), även strider mot principen om unionsrättens företräde.
- 51 Vad beträffar tillämpningen av principen om respekt för människans värdighet, kommer denna princip till uttryck på två sätt. I första hand är det fråga om människans värdighet enligt artikel 2 EUF och artikel 1 i stadgan. Den nationella bestämmelsen om kallelse ger utomstående möjlighet att få reda på att den berörda personen är tilltalad i ett brottmål eller att denne har utsatts för brott. Ju fler gånger en person kallas, desto mer sannolikt är detta. Det skulle alltså innebära en mindre inskränkning av människans värdighet om man undviker nödvändigheten att avsluta domstolsförfarandet och återförvisa saken till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningsansökan. I andra hand aktualiseras arbetstagares värdighet enligt artikel 31 i stadgan, vilket i förevarande fall avser domarnas och åklagarnas värdighet. Avsaknaden i nationell lagstiftning av en processuell åtgärd för att omedelbart avhjälpa processuella fel i stämningsansökan, trots att detta önskas både av åklagarsidan och försvaret och anses skäligt av domstolen, skapar en känsla av yrkesmässig hjälplöshet. En lag som förpliktar domarna att uppfylla kravet på en prövning inom skälig tid och därefter berövar dem ett uppenbart och normalt rättsligt instrument för att göra detta (rättelse av ett fel i stämningsansökan under domstolsförhandlingen där detta fel konstateras), genom att i stället föreskriva en skyldighet att tillämpa ett annat rättsligt instrument som leder till en fördröjning på flera månader, innebär en överträdelse av deras värdighet som arbetstagare.

Den ändamålsenliga verkan av en begäran om förhandsavgörande

- 52 Varken artikel 6 i direktivet eller artikel 47.2 i stadgan reglerar förfarandet för avhjälpande av materiella brister i stämningsansökan och de har således ingen direkt effekt. Den begärda tolkningen i förevarande mål kan inte i sig leda till införandet av ett nytt rättsinstitut för avhjälpande av fel i en stämningsansökan, eftersom EU-domstolens dom inte i sig kan utgöra en grund för att avhjälpa fel vid den förberedande förhandlingen.
- 53 Likväl kan den begärda tolkningen användas för att ge den hänskjutande domstolen möjlighet att självständigt tolka nationell rätt på ett sätt som är förenligt med EU-domstolens slutsatser om ett lämpligt processuellt tillvägagångssätt för att avhjälpa fel i stämningsansökan. Närmare bestämt finns möjligheten att EU-domstolen konstaterar att bestämmelserna i artikel 248.5 punkt 2 jämförd med 248.1 punkt 3 jämförd med artikel 249.4 punkt 1 NPK (vid fel i stämningsansökan ska domstolsförfarandet avslutas och ärendet återförvisas till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämningsansökan) inte är förenliga med unionsrätten, såvitt de ska tillämpas allmänt, utan undantag och under alla omständigheter, även om de fel som fastställs skulle kunna avhjälpas genom ett omedelbart klagande av åklagaren under den förberedande förhandlingen. I sådana fall skulle den

hänskjutande domstolen vara behörig att bortse från tillämpningen av dessa bestämmelser. Enligt de nationella tolkningsreglerna ska den hänskjutande domstolen tillämpa det nationella rättsinstitut som liknar dessa bestämmelser mest, nämligen det för att avhjälpa ett uppenbart faktiskt fel enligt artikel 248a.1 NPK. Därmed får åklagaren möjlighet att utan dröjsmål (om det är nödvändigt, inom en tidsfrist på sju dagar) åtgärda felen. Det är endast om åklagaren inte kan åtgärda felen som den hänskjutande domstolen avslutar domstolsförfarandet och återförvisar ärendet till åklagarmyndigheten för upprättande av en ny stämmningsansökan. En sådan tolkning överensstämmer även med Konstitutionsens sads uppfattning.

- 54 Dessutom skulle EU-domstolens tolkning vara av väsentlig betydelse vid bedömningen av huruvida den tilltalades rätt att få information tillvaratas av de nationella domstolar som handlägger det nationella målet i andra eller tredje instans. Närmare bestämt: Om EU-domstolen finner att det tillvaratar den tilltalades rätt att få information om anklagelsen som riktas mot honom även då fel avhjälpas under den förberedande förhandlingen, skulle överinstanserna inte kunna upphäva den hänskjutande domstolens avgörande i sak med motiveringen att denna rätt har åsidosatts. Denna rätt åsidosätts nämligen om felen i stämmningsansökan inte har avhjälpits i enlighet med nationell lagstiftning och rättelsen därför är utan verkan. På detta sätt säkerställs tillämpningen av nationell rätt i enlighet med EU-domstolens tolkning.
- 55 Slutligen vore EU-domstolens tolkning ett incitament för den nationella lagstiftaren att ändra bestämmelserna rörande avhjälpande av fel i stämmningsansökan på motsvarande sätt.